

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ GOOGLE У ПРОФЕСІЙНО-МЕТОДИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

*Ст. викладач О. А. Зимовець, доц., канд. пед. наук О. Є. Кравець,
Житомирський державний університет імені Івана Франка,
м. Житомир, Україна*

Сучасний етап розвитку освіти характеризується інтенсивним впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), які трансформують підходи до навчання та професійної підготовки педагогів. У контексті реформи «Нова українська школа» особливого значення набуває формування інформаційно-цифрових компетентностей майбутніх учителів, зокрема, вчителів іноземних мов початкової школи. Цифрові інструменти Google завдяки своїй доступності, інтерактивності та широким можливостям стають важливим ресурсом для організації навчального процесу. Дослідження використання цих інструментів у професійно-методичній підготовці вчителів спрямоване на підвищення якості освіти та підготовку педагогів, здатних ефективно працювати в умовах інформаційного суспільства.

Проблема використання ІКТ у педагогічній освіті активно досліджується як українськими, так і зарубіжними науковцями. В Україні значний внесок у вивчення цієї теми зробили Н. Морзе, яка аналізує формування цифрових компетентностей педагогів, В. Биков, який досліджує інформатизацію освіти, та О. Спірін, що вивчає інтеграцію ІКТ у професійну підготовку вчителів. Також варто відзначити праці Л. Шевченко та О. Локшиної, присвячені реформуванню педагогічної освіти в контексті «Нової української школи». Серед зарубіжних дослідників важливими є роботи Дж. Воогта (Нідерланди), який досліджує інтеграцію технологій у вчительську освіту, П. Ертмера (США), що аналізує бар'єри впровадження ІКТ, та М. Кьолера (Австралія), який розробив модель ТРАСК для оцінки технологічної педагогічної компетентності. Ці дослідження створюють теоретичну основу для аналізу використання цифрових інструментів, зокрема сервісів Google, у підготовці вчителів.

Отже, використання цифрових інструментів у педагогічній освіті є актуальним в умовах глобальної цифровізації та реформування української освіти. Згідно з концепцією «Нова українська школа», інформаційно-цифрова компетентність визначена однією з ключових для учнів, що вимагає від учителів відповідних навичок. Дослідження показують, що інтеграція ІКТ, зокрема, цифрових сервісів Google сприяє підвищенню ефективності навчання, інтерактивності та індивідуалізації освітнього процесу. Водночас, недостатній рівень підготовки майбутніх учителів до використання таких інструментів залишається викликом, що потребує системного підходу до їх впровадження у вищу освіту. Актуальність проблеми підтверджується також міжнародними

тенденціями, де цифрові технології стають невід'ємною частиною педагогічної практики.

Метою статті є обґрунтування доцільності використання цифрових інструментів Google у професійно-методичній підготовці вчителів іноземних мов початкових класів, а також розробка практичних рекомендацій щодо їх інтеграції у навчальний процес вищих навчальних закладів. Стаття спрямована на аналіз можливостей цифрових сервісів Google для створення інтерактивного освітнього середовища, підвищення мотивації студентів та формування їхньої інформаційно-цифрової компетентності, необхідної для реалізації сучасних підходів до навчання іноземних мов у початковій школі.

Інформаційне суспільство, в процесі становлення якого ми наразі перебуваємо, суттєво змінило стиль праці сучасного педагога, надав йому додаткові можливості у застосуванні новітніх засобів навчання, пошуку необхідної інформації, створення навчально-методичних матеріалів тощо. Інформаційне суспільство надає сучасному вчителю та викладачу ЗВО справжній арсенал новітніх засобів, які можуть допомогти йому у плануванні та організації навчально-виховного процесу. Одним із таких новітніх засобів є цифрові інструменти Google. Їх перевагою є зручність і простота у використанні, відсутність необхідності завантажувати програмне забезпечення на комп'ютер (обов'язковою вимогою застосування є тільки наявність браузера та Інтернет-підключення), інтерактивність, взаємозв'язок між різними застосунками та безкоштовність більшості сервісів. Саме тому вважаємо, що оволодіння вміннями використовувати цифрові сервіси Google є необхідним як для майбутнього вчителя, так і для викладача вищої школи.

Зазначимо, що є багато сервісів та послуг Google, які застосовуються у різних сферах повсякденного життя, включаючи бізнес, освіту, дозвілля тощо [1]. Спираючись на наші попередні дослідження [2] та враховуючі практичний досвід використання вищезазначених засобів в освітній діяльності, виділимо наступні цифрові інструменти Google, які, на наш погляд, найбільш доцільно застосовувати в процесі професійно-методичної підготовки учителя іноземної мови в початкових класах: Gmail, YouTube, Classroom, Docs, Slides, Sheets, Forms, Sites, Drive, Keep, Groups, Blogger, Maps, YouTube, Calendar, Tasks, Meet, Gemini.

З одного боку, використання цифрових інструментів Google у процесі викладання освітніх компонент, передбачених навчальним планом ВНЗ, має на меті суто прикладний характер, тобто ці застосунки можуть використовуватись викладачем у процесі презентації навчального матеріалу (Google Slides, Google Docs, Google Sheets, YouTube, Google Meet), виконання інтерактивних завдань студентами під час аудиторних занять (Google Docs, Google Sheets, Google Slides), організації самостійної роботи студентів (Google Calendar, Google Tasks, Google Classroom, Google Keep, Google Groups, Google Drive, Google Sites, Google Gemini, Gmail, YouTube), здійснення контролю навчальних досягнень студентів (Google Tasks, Google Classroom, Google Forms).

З іншого боку, інформаційно-цифрова компетентність є однією з десяти ключових компетентностей, які мають бути сформовані в учнів згідно з концепцією Нової української школи [3, с. 11]. Тож, для формування цієї компетентності майбутнім учителям необхідно самим володіти вміннями використовувати засоби ІКТ у майбутній професійній діяльності, особливо в умовах дистанційного навчання. Саме тому важливим є залучення студентів до створення електронних дидактичних матеріалів для учнів початкових класів та ознайомлення майбутніх учителів з особливостями організації навчального процесу в початковій школі при вивченні іноземної мови із застосуванням різноманітних засобів ІКТ, в тому числі й цифрових інструментів Google.

Підготовка студентів до використання вищезазначених засобів має здійснюватися в процесі професійно-методичної підготовки в рамках вивчення таких освітніх компонент як «Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі (іншомовна освіта)», «Методика навчання іноземної мови в початкових класах», «Інноваційні технології навчання англійської мови», а також дисциплін, безпосередньо пов'язаних з використанням ІКТ, як-от «Теорія і практика навчання іноземної мови з використанням інформаційно-комунікаційних технологій».

Наведемо приклади вправ з використанням цифрових інструментів Google для студентів спеціальності 013 «Початкова освіта» ННІ педагогіки Житомирського державного університету ім. Івана Франка у системі професійно-методичної підготовки.

Вправа № 1.

Освітня компонента: Методика навчання іноземної мови в початкових класах.

Інструмент Google: Google Forms (Форми).

Завдання: Дайте відповіді на запитання тесту (Рисунок 1).

Тест №4

zypoleva@gmail.com Змінити електронний поштовий ящик

*Обов'язкове поле

Запитання

До вербальних опор для навчання монологічного мовлення відносяться *

Вибрати

пантиміа

малюнок

ключові слова

Діти мовленнєвої діяльності *

☐ говоріння

☐ письмо

☐ аудіювання

Додаткові питання

Оберіть продуктивні види мовленнєвої діяльності *

☐ читання

☐ говоріння

☐ письмо

☐ аудіювання

Аудіювання с: *

☐ репродуктивної мовленнєвої діяльності

☐ репродуктивної мовленнєвої діяльності

☐ продуктивної мовленнєвої діяльності

Додаткові питання *

	читання з метою пошуку необхідної інформації чи цікавості	читання з розумінням основного змісту тексту	читання з повним розумінням тексту
Вибіркові перекладові читання	☐	☐	☐
Ознайомлювальне читання	☐	☐	☐
Вивчаюче читання	☐	☐	☐

Рисунок 1 – Скріншот тесту з методики навчання іноземної мови в початкових класах, створеного у програмі Google Forms

Хід виконання: Студенти виконують завдання під час практичного заняття чи в процесі самостійної роботи та надсилають заповнену форму. Викладач та студенти мають можливість отримати результат тестування.

Спосіб контролю: автоматизований контроль, самоконтроль, контроль з боку викладача.

Вправа № 2.

Освітня компонента: Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі (іншомовна освіта).

Інструменти Google: Google Keep (Нотатки), Google Docs (Документи).

Завдання: Опрацюйте матеріали з теми «Навчання аудіювання», зазначених у Google нотатках (Рисунок 2). Дайте відповіді на запитання [4, с. 78] (Рисунок 3), представлені у файлі Google Docs.

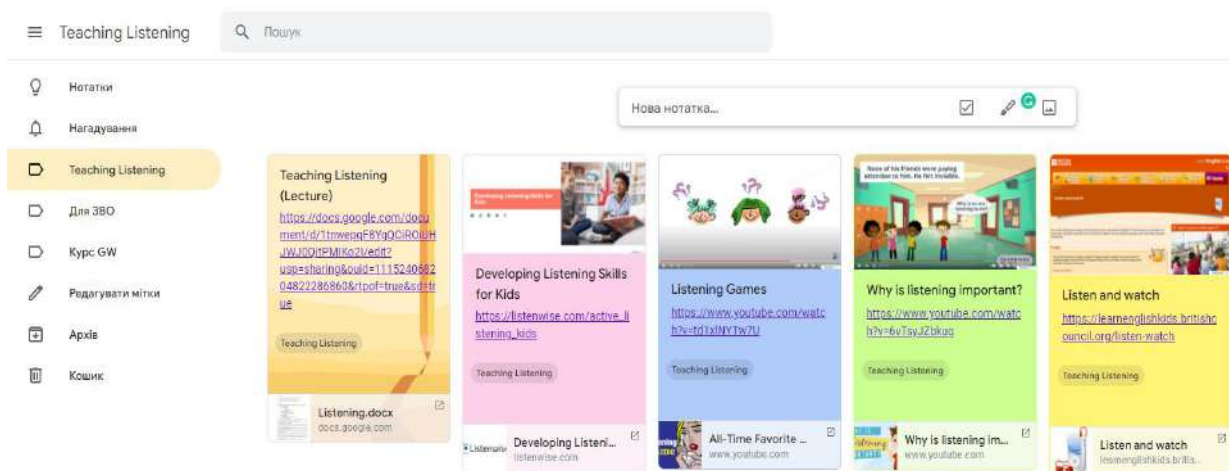

Рисунок 2 – Скріншот нотатків з методики навчання мовно-літературної освітньої галузі (іншомовна освіта), створених у програмі Google Keep

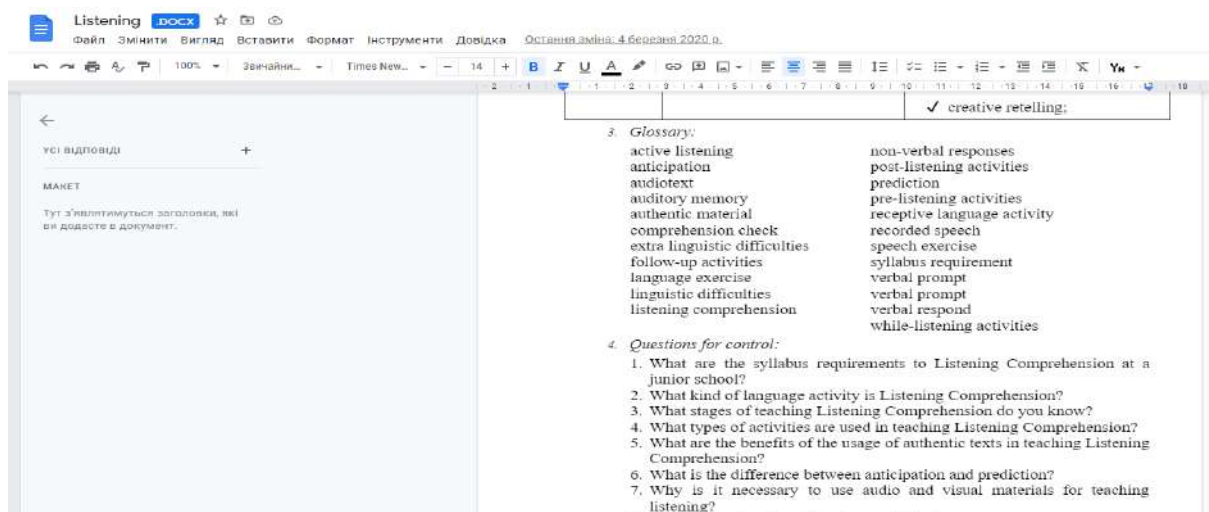

Рисунок 3 – Скріншот питань для самоконтролю з методики навчання мовно-літературної освітньої галузі (іншомовна освіта), створених у програмі Google Docs

Хід виконання: Студенти опрацьовують теоретичний матеріал за посиланнями у Google нотатках та дають письмові відповіді на запитання у файлі Google Docs.

Спосіб контролю: самоконтроль, взаємоконтроль, контроль з боку викладача.

Вправа № 3.

Освітня компонента: Інноваційні технології навчання англійської мови.

Інструмент Google: Google Gemini (чатбот зі штучним інтелектом).

Завдання: Розробіть фрагмент інтегрованого уроку англійської мови з образотворчим мистецтвом для учнів початкової школи, використовуючи чатбот зі штучним інтелектом Google Gemini. Створіть дидактичні матеріали до уроку (картинки, завдання, тести, тексти тощо).

Хід виконання: Студенти задають запит програмі Google Gemini допомогти у розробці фрагменту уроку з англійської мови та створити відповідні дидактичні матеріали до уроку. На малюнку 4 представлено запит та відповідь чату Google Gemini щодо розробки інтегрованого уроку з англійської мови для учнів початкових класів на тему “The House of My Dream”, а також розгорнутий план уроку, який включає тему, мету, тривалість заняття, матеріали та хід уроку з потенційними репліками вчителя та учнів.

Розроби фрагмент інтегрованого уроку англійської мови з образотворчим мистецтвом для учнів початкової школи на тему "The House of My Dream". Чудова ідея! Урок "Будинок моєї мрії" дає чудову можливість поєднати фантазію, малювання та вивчення англійської мови. Ось фрагмент інтегрованого уроку на цю тему, розрахований приблизно на 25-30 хвилин: Тема: The House of My Dream (Будинок моєї мрії) Мета: - Активізувати та розширити лексику учнів з теми "Дім" (house, roof, walls, door, window, garden). - Вивчити нові слова, пов'язані з описом будинку мрії (big, small, colorful, beautiful, tall, cozy). - Розвивати творчу уяву та фантазію учнів. - Практикувати усне мовлення англійською мовою через опис свого малюнка. - Заохочувати самовираження через малювання. Матеріали: - Зразки малюнків різних будинків (звичайних та фантастичних). - Аркуші паперу для малювання. - Кольорові олівці, фломастери, фарби (на вибір учнів). - Картки зі словами: house, roof, walls, door, window, garden, big, small, colorful, beautiful, tall, cozy.	Хід уроку: (5 хвилин) Вступ та актуалізація знань (Introduction and Activating Prior Knowledge): Teacher: Hello, everyone! Today we are going on a fantastic journey to the land of our dreams! We are going to draw and talk about... the house of our dream! Look at these pictures. (Показує зразки малюнків будинків). What can you see in a house? Students: A roof, walls, a door, windows... Teacher: Very good! Let's say these words in English together: roof, walls, door, window. And what is usually around the house? Students: A garden! Teacher: Yes, a garden! Excellent! Now, close your eyes and imagine the most wonderful house you can think of. What does it look like? Is it big or small? What colors are its walls? Does it have a big garden? (15 хвилин) Малювання "Будинку мрії" (Drawing "The House of My Dream"): Teacher: Now, take your paper and your favorite coloring tools. I want you to draw the house of your dream! Don't be afraid to be creative! It can be a house in the sky, under the sea, or even on another planet! Think about its shape, its colors, and what's around it. (Вчитель ходить по класу, підтримує учнів, заохочує їх використовувати нові слова, якщо вони запитують). (Під час малювання вчитель може підходити до окремих учнів і ставити прості запитання про їхній малюнок, використовуючи нову лексику: "Is your house big?", "What color is the roof?", "Is it a beautiful garden?"). (7 хвилин) Презентація малюнків та опис (Drawing Presentation and Description):
--	--

Рисунок 4 – Скріншот фрагменту уроку, створеного чатботом Google Gemini

На малюнку 5 представлено запит та відповідь чату Google Gemini по створенню одного з дидактичних матеріалів до вищезазначеного уроку, а саме картинку уявного будинку, згенерованого штучним інтелектом за описом англійською мовою.

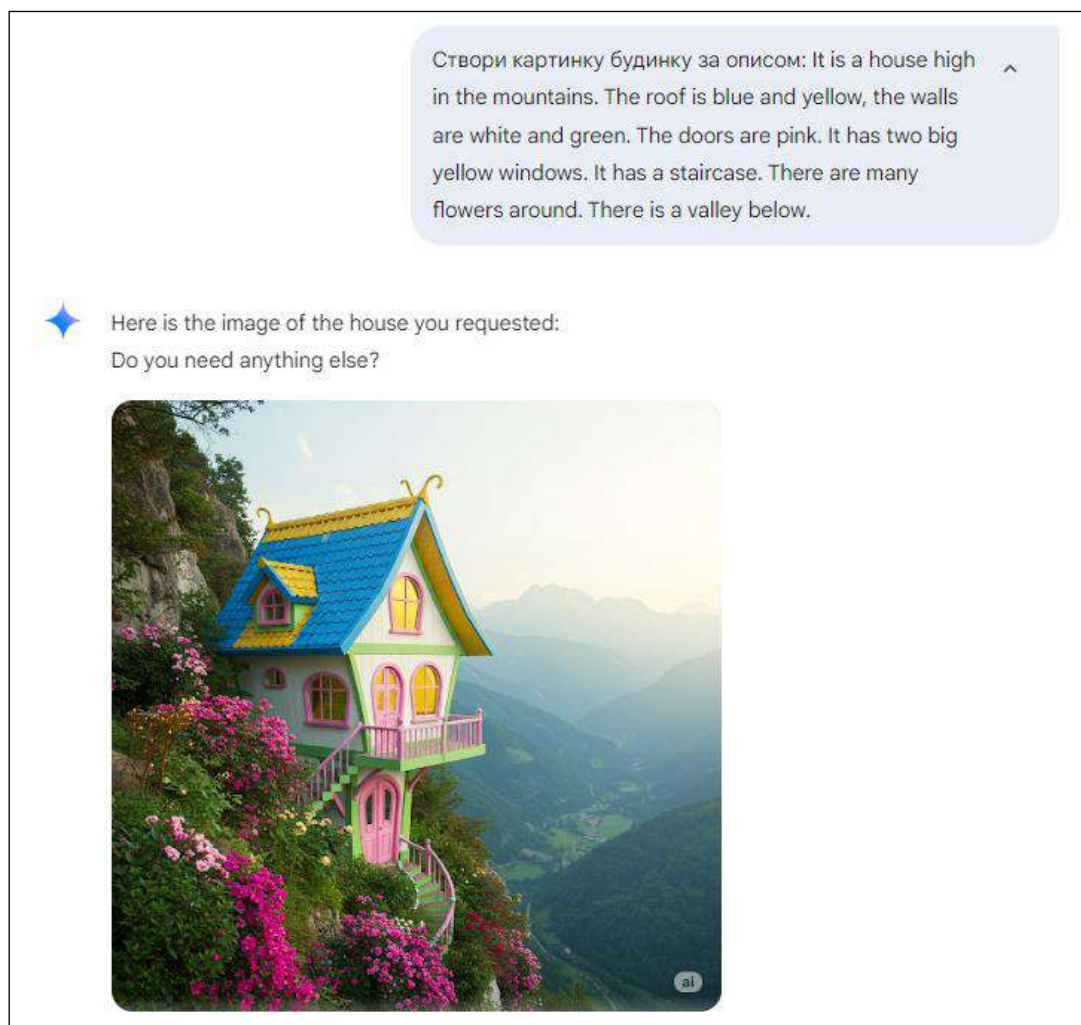

Рисунок 5 – Скріншот малюнку, створеного чатботом зі III Google Gemini

Спосіб контролю: самоконтроль, взаємоконтроль, контроль з боку викладача.

Вправа № 4.

Освітня компонента: Теорія і практика навчання іноземної мови з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Інструменти Google: Google Sites (Сайти), Google Slides (Презентації), Google Docs (Документи), Google Sheets (Таблиці), Google Drive (Диск), Google Calendar (Календар).

Завдання: Відвідайте головну сторінку сайту дисципліни та ознайомтесь зі структурою електронного портфоліо, яке необхідно презентувати у кінці семестру (Рис. 6). Ознайомтесь з іншими сторінками веб-сайту, присвяченими створенню електронних дидактичних матеріалів з навчання англійської мови для учнів початкової школи за допомогою різних засобів ІКТ. Перегляньте приклади електронних навчальних матеріалів, створених іншими студентами та завантаженими на веб-сайт та Google диск (Рис. 7). Створіть допис у вашому Google календарі стосовно терміну здачі електронного портфоліо.

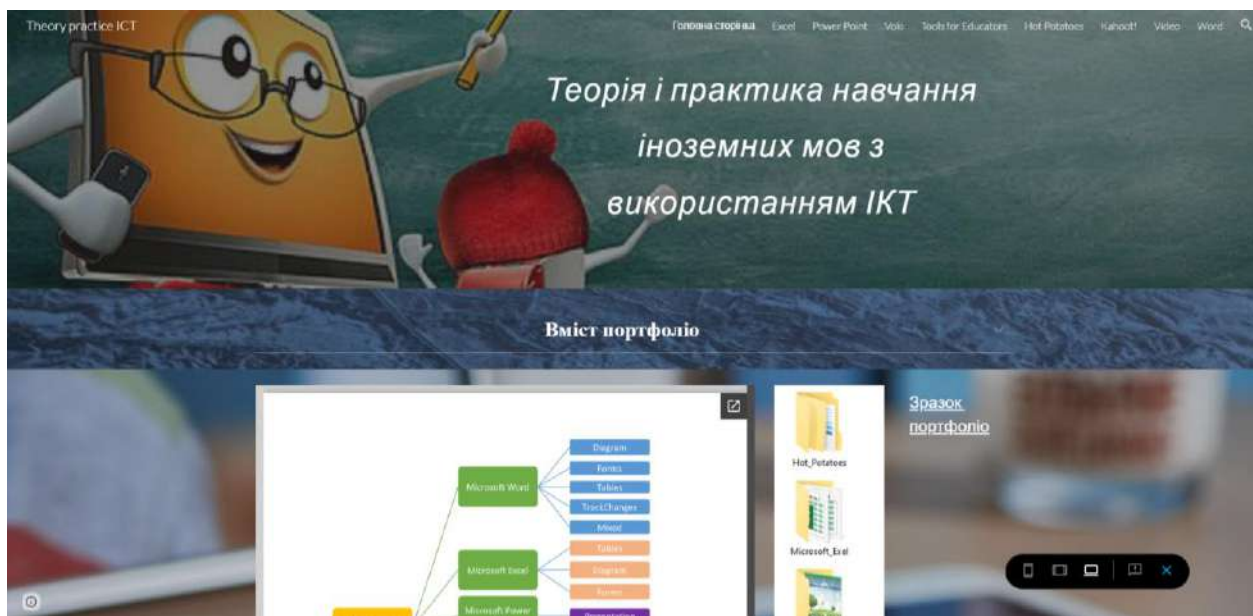

Рисунок 6 – Скріншот головної сторінки навчального веб-сайту, створеного у програмі Google Sites

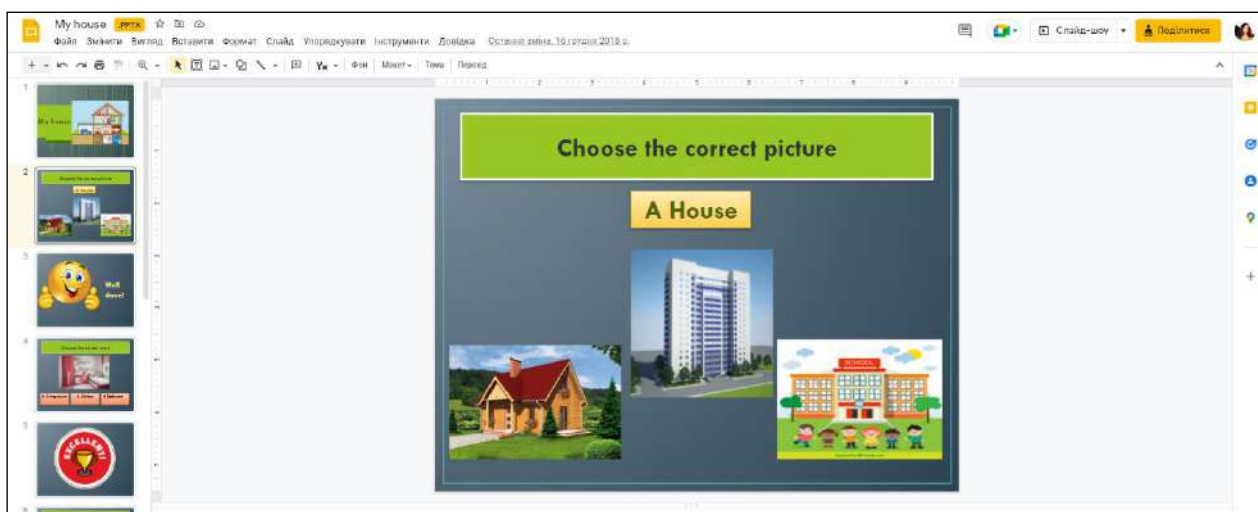

Рисунок 7 – Скріншот презентації, створеної у програмі Google Slides

Хід виконання: Студенти ознайомлюються з навчальним веб-сайтом дисципліни, створеним викладачем. У процесі ознайомлення студенти дізнаються про структуру електронного портфоліо та засоби ІКТ, з якими вони будуть працювати протягом семестру, а також переглядають матеріали, зроблені студентами попередніх років. У процесі перегляду матеріалів студенти застосовують такі додатки Google як Sites, Slides, Docs, Sheets, Drive. Далі студенти планують свою роботу над електронним портфоліо за допомогою інструменту Google Calendar.

Спосіб контролю: самоконтроль, контроль з боку викладача.

Приклади, наведені вище, демонструють, що цифрові інструменти Google значно розширюють можливості вчителя та викладача ЗВО для вирішення різноманітних завдань освітнього процесу, створюють додаткову мотивацію до

навчання у студентів та учнів, сприяють економії часу викладачів та здобувачів освіти, допомагають систематизувати та структурувати навчальну інформацію.

Висновки

1. Використання цифрових інструментів Google у професійно-методичній підготовці вчителів іноземних мов початкових класів є ефективним і перспективним напрямом, що відповідає сучасним вимогам інформаційного суспільства та реформи «Нова українська школа».

2. Ці інструменти забезпечують інтерактивність, доступність і гнучкість у створенні навчальних матеріалів, організації навчального процесу та оцінюванні знань студентів. Застосування сервісів Google сприяє формуванню інформаційно-цифрової компетентності майбутніх учителів, що є необхідною умовою для їхньої успішної професійної діяльності в умовах цифровізації освіти.

3. Проведений аналіз підтверджує доцільність інтеграції таких інструментів у навчальні програми вищих навчальних закладів, зокрема, в межах дисциплін, пов'язаних із методикою викладання іноземних мов та ІКТ. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на розробку детальних методичних рекомендацій та апробацію нових цифрових сервісів Google для оптимізації підготовки педагогів.

Посилання

1. Google Products [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://about.google/intl/ua/products/>
2. Zymovets O. Using Google Applications in the Process of Prospective Foreign Language Teachers' Professional Training / O. Zymovets // Modern Communicative Methods of Teaching English : All Ukrainian Scientific and Methodological Conference, October 28, 2016. – Zhytomyr, 2016. – P. 39-43.
3. Нова українська школа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
4. Професійно-методична підготовка студентів-філологів у вищому навчальному закладі: монографія/ Н. В. Зінукова, Л. В. Калініна, І. В. Самойлюкевич, Н. Р. Петранговська, О. Р. Світлична, І. І. Березенська, Н. П. Сіваєва, О. С. Гуманкова, Л. В. Барало, О. А. Зимовець, С. Б. Моркотун, Ю. М. Жиляєва, А. М. Мормуль, І. Ф. Литнєва, Є. М. Карпенко. – Д., Вид-во ДУЕП, 2009. – 494 с.